

ภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์

การนำเข้ารายการภาพยนตร์และเทปละครจากต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ ได้เคยมีผู้กล่าวเล่น ๆ แต่เป็นความจริงว่า (จำนง รั้งสิกุล 2531 : 261) "แผ่นเสียง (รวม เทปเสียง) เป็นข่าวสารรอกหม้อของวิทยุ ภาพยนตร์ (รวม เทปโทรทัศน์) เป็นข่าวสารรอกหม้อของโทรทัศน์" เพราะนับตั้งแต่เริ่มกิจการวิทยุโทรทัศน์เป็นต้นมา ภาพยนตร์ต่างประเทศได้เข้ามามีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะในยุคแรก ๆ การจัดทำรายการของสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ยังไม่มีความพร้อม ทั้งด้านการผลิตและเทคนิค รูปแบบของการจัดรายการจึงเป็นรายการสดที่มีเทคนิคการผลิตรายการไม่ซับซ้อน ทำกันแบบง่าย ๆ ภายในห้องส่ง เช่น ละคร รายการตอบปัญหา รายการเพลง รายการข่าว ดังนั้นรายการหลักของสถานีโทรทัศน์ขณะนั้นที่นิยมมากก็คือ ภาพยนตร์ต่างประเทศ เพราะเป็นรายการสำเร็จรูปนำมาป้อนรายการของสถานีได้ทันที

เมื่อเปิดสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 เริ่มแรกนั้น ภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นหัวใจสำคัญ เพราะไม่สามารถผลิตรายการหรือดำเนินรายการใด ๆ ได้ดีกว่า เนื่องจากขาดความพร้อมด้านบุคลากร เทคนิคการผลิตรายการ อุปกรณ์และงบประมาณ ภาพยนตร์ต่างประเทศที่ออกอากาศระยะแรก (ปนัดดา ธนสถิตย์ 2531 : 9) มี ภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์เพลงดนตรี (ชุด "คอนเสิร์ตโทรทัศน์") โดยได้รับความร่วมมือจาก บริษัท อาร์.ซี.เอ. ส่งมาจากสหรัฐอเมริกา และจากสำนักข่าวสารออเมริกัน ส่งมาให้ฉายโดยไม่คิดมูลค่า เช่น ภาพยนตร์เพลงดนตรี ชื่อ "TV Concert Hall" และ ภาพยนตร์สารคดี เรื่องนี้คืออเมริกา, อุตสาหกรรมสำรวจ, โลกปัจจุบัน, ความปลอดภัยในการใช้ถนน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีภาพยนตร์ประเภทอื่นอีก คือ ภาพยนตร์การ์ตูน ภาพยนตร์ตลก และ ภาพยนตร์เรื่องยาวที่ฉายตามโรงภาพยนตร์มาแล้ว ซึ่งมีทั้งภาพยนต์ฝรั่ง (อันหมายถึงภาพยนตร์อเมริกันและอังกฤษ เป็นส่วนใหญ่) ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์อินเดีย ภาพยนตร์ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยเริ่มแรกจะฉายภาพยนต์ฝรั่งมาก 2-3 ชื่อต่อมาจะมีภาพยนต์จีนและอินเดียฉายเพิ่มมากขึ้น

ภาพยนตร์ต่างประเทศ เรื่องยาวที่ออกอากาศโทรทัศน์เมืองไทย เป็นเรื่องแรกคือ "ปราบจอมโจรคิลลิงเจอร์" ซึ่งจำนง รั้งสิกุล หัวหน้าฝ่ายรายการขณะนั้นได้กล่าวไว้ว่า

(มีเดีย, 1,3 : 69) ...การติดต่อขอเช่าภาพยนตร์ต่างประเทศมาฉายออกทีวีนั้น ได้ประสบปัญหายุ่งยากมากขึ้นจนแทบจะหาไม่ได้ เนื่องจากบริษัทเจ้าของหนังวางเงื่อนไขไว้ว่า หนังฝรั่งที่จะนำมาฉายทางทีวีได้นั้น ต้องเป็นหนังเก่าเคยฉายตามโรงไปแล้วกว่า 10 ปี เป็นต้น ด้วยความเกรงว่าจะเป็นการฉายแข่งกับหนังโรงที่ทำรายได้หลักของหนังเรื่องนั้น ๆ .....

การนำภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องยาวมาออกอากาศนี้ (ปนัดดา ธนสถิตย์ 2531 : 10-11) ทางสถานีไปเข้ามาเองบ้าง หรือบางครั้งผู้อุปถัมภ์รายการจะมาขอเช่าเวลาสถานีแล้วนำภาพยนตร์เหล่านี้มาฉายออกอากาศบ้าง แต่เนื่องจากเป็นภาพยนตร์ที่เก่ามากและสถานีมีรายการสดและภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์ซื้อเข้ามาฉายมากขึ้น จึงทำให้ภาพยนตร์เรื่องยาวเหล่านี้ฉายออกอากาศน้อยลงในช่วงปีที่ 3

ภาพยนตร์ชุดต่างประเทศทางโทรทัศน์ ที่ไทยทีวีช่อง 4 ฉายเป็นชุดแรก คือ "รินดินดินผจญภัย" เริ่มออกอากาศต้นเดือนมีนาคม พ.ศ.2499 ภาพยนตร์ชุดนี้ผู้อุปถัมภ์รายการเป็นผู้นำเข้ามาฉายออกอากาศเอง มิใช่สถานีเป็นผู้ซื้อเข้ามาฉาย ส่วนภาพยนตร์ชุดต่างประเทศที่สั่งเข้ามาชุดที่สอง เป็นภาพยนตร์สืบสวน ชุด "เมืองใหญ่" (Big City) ออกอากาศต้นเดือนมกราคม พ.ศ.2500 ซึ่งเป็นภาพยนตร์ชุดแรกในจำนวนหลายชุดที่ไทยทีวีช่อง 4 สั่งซื้อมาจากต่างประเทศ ราคาขณะนั้นประมาณ 50 เหรียญสหรัฐต่อภาพยนตร์ 1 ตอน ความยาวตอนละ 30 นาที

ในปี พ.ศ.2501 ภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ภาพยนตร์ชุดเรื่อง "มอง เดคริสโตผจญภัย" "ม้าแสนรู้" "หน้ากากดำ" "สองสิงห์ เนเจอร์" "แลชชี" เป็นต้น

เมื่อสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 (ขาวดำ) เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2501 ได้มีการสั่งซื้อภาพยนตร์สารคดีและภาพยนตร์เรื่องยาวซึ่งเป็นภาพยนตร์ฝรั่ง มาฉายบ้างเป็นครั้งคราว โดยในระหว่างปี พ.ศ.2502 - 2505 ได้มีการส่งเสริมให้ผลิตรายการสดโดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการละครมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ต่างประเทศก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ (ฟ้าเมืองไทยปีที่ 11 ฉบับเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2522 : 37-45) โดยเฉพาะภาพยนตร์ชุดต่างประเทศที่เป็นภาพยนตร์ฝรั่ง ในยุคแรกของ ททบ.ช่อง 7 (ขาวดำ) เช่น "โรบินฮู้ด" "เจ้าวลัด" และ "มาเวอริคยอดนักเลง" ปรากฏว่า เรื่องนี้เป็นที่นิยมกันมาก นอกจากนี้ยังมีภาพยนตร์การ์ตูนชุดน้อยดี อีกชุดหนึ่ง

พลตรี ถาวร ช่วยประสิทธิ์ (2531 : 41-52) กล่าวถึงการสั่งซื้อหรือเช่าซื้อ ภาพยนตร์ต่างประเทศเพื่อนำมาฉายทาง ททบ.ช่อง 7 (ข่าวดำ) ไว้ดังนี้

.... ทุกหกเดือนหรือปีละสองหน ตัวแทนหนังที่ออสเตรเลียจะส่งโทรเลขยาวเหยียดมาว่าจะถึง เมืองไทยวันไหน.... พอถึงวันนัดเขาจะตีวาระเป่าเอกสารโผล่มาที่สถานีทีวีพร้อมทั้งรายงานตัว... เข้าหนังราคากว่าล้านบาทด้วยเงินแค่สองพันบาท ถ้าเป็นหนังครึ่งชั่วโมงก็ตอนละพันกว่าบาท... หนังที่ขายให้แก่ลูกค้ากระจอกเหล่านี้ ใช้หนังมันเดียววนเวียนกันไปทั่วประเทศนี้ฉายแล้วส่งต่อไปประเทศไหน....

เมื่อทั้งสถานีไทยทีวีช่อง 4 และ ททบ.ช่อง 7 (ข่าวดำ) มีการฉายภาพยนตร์ชุดต่างประเทศทั้งคู่ และเป็นภาพยนตร์ฝรั่งทั้งสิ้น ประกอบกับผู้ชมนิยมมากขึ้นด้วย จึงต้องเป็นคู่แข่งกันในการสั่งซื้อภาพยนตร์ชุดต่างประเทศ

การสั่งซื้อภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์นี้จะมีตัวแทนจากสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย มาติดต่อกับสถานีโดยตรง ในระยะแรก ๆ นั้นคนขายจะต้องมาจ้องอนผู้ซื้อมาก โดยเอาใบโฆษณาภาพยนตร์แต่ละเรื่องมาให้ดู พร้อมทั้งบรรยายรายละเอียดของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ หากสถานีชอบเรื่องใดก็ตกลงซื้อได้ทันที แต่ต่อมาเมื่อภาพยนตร์ฝรั่งมีการแย่งชิงกันซื้อ ภาพยนตร์เรื่องไหนดีก็จะมีคนประมูลให้ราคาสูง ผลสุดท้ายราคาก็ขึ้นสูงตามด้วย

ตัวแทนภาพยนตร์ญี่ปุ่นก็เริ่มเข้ามาติดต่อบ้าง ภาพยนตร์ชุดญี่ปุ่นในยุคแรก ๆ มีแค่พวกสัตว์ประหลาดเกิดขึ้นมาหลายโลก ต่อมาก็เป็น ซามูไร และชีวิตสมัยใหม่ แต่ภายหลังภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากกว่า และได้รับความนิยมมากจนกระทั่งปัจจุบัน

หลังจากมีสถานีโทรทัศน์เพิ่มขึ้นหลายสถานี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 ที่เคยนำหน้าภาพยนตร์ชุดต่างประเทศก็พุบไป เพราะนำภาพยนตร์เรื่องเก่ามาฉายซ้ำซ้อนอยู่เสมอ ส่วนสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 (ข่าวดำ) ก็เปลี่ยนแนวทางไปผลิตรายการภาพยนตร์ชุดของไทยบ้าง (ถาวร ช่วยประสิทธิ์ 2528 : 37) โดยประสบความสำเร็จอย่างมาก ได้แก่ ชุมทางชีวิต, พิภพจักราช, หุ่นไล่กา, เพื่อมาตุภูมิ จึงทำให้ภาพยนตร์ต่างประเทศมีปริมาณน้อยลง อีกทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการซื้อภาพยนตร์ต่างประเทศด้วยดังกล่าวของหัวหน้าฝ่ายจัดรายการขณะนั้นของ ททบ.ช่อง 7 (ข่าวดำ) (ถาวร ช่วยประสิทธิ์ 2528 : 36-37) ว่า

... ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจมีอัตรากำไรต่ำ เปิดสถานีทีวีขึ้นมาอีกหลายสถานี สถานีเงินคั่งทั้งหลายกวาดซื้อหนังฝรั่งเอาไว้นับล้านกระเปาะ สถานีที่พิมพ์อยู่แทบกระอักเลือดตาย ฝรั่งที่เคยมาอ้อนวอนขายหนังให้ พบหน้ากันมันยังไม่อยากมองหน้าผม...

ฉะนั้นสถานีโทรทัศน์ที่เพิ่มขึ้นมา ก็คือ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปี พ.ศ.2510 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในปี พ.ศ.2513 ซึ่งเป็นสถานีที่ก่อตั้งขึ้นโดยบริษัท เอกชน จึงได้เปรียบอย่างมากทางด้านงบประมาณและระบบการบริหารงานได้เข้ามา มีบทบาทแทนที่ในการจัดรายการภาพยนตร์ต่างประเทศอย่างมาก ซึ่ง ถาวร สุวรรณ (2526 : 109) กล่าวว่า

เมื่อเริ่มต้นในการออกอากาศ สิ่งที่จะต้องกระทำก็คือ การซื้อหรือเช่ารายการจากต่างประเทศมาเป็นปัจจัยสำคัญก่อน เพื่อชักจูงผู้คนที่ท่ามกลางการแข่งขันกัน มีการเลือกเฟ้น มีการช่วงชิง และเมื่อถูกนำมาออกอากาศต่อเนื่องกันเข้า ความสนใจของผู้ชมก็ทวีขึ้นตามส่วน ตามความสนุกสนานของเรื่อง และนั่นคือสิ่งที่ทำให้ครองใจผู้ดู

ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 คนปัจจุบัน นายชาติเชื้อ วรรณสุต (สัมภาษณ์) พูดถึงการนำเข้าภาพยนตร์ต่างประเทศในระยะแรกของสถานีว่า

เมื่อก่อนเรานำเข้ามาเยอะ แต่เดี๋ยวนี้น้อยกว่าสมัยเก่ามาก เพราะนโยบายการจัดรายการบันเทิงนั้น เราไม่มีการกำหนดที่แน่นอน ต้องดูที่ตลาด ทำรายการให้เข้ากับบรรยากาศ เหมือนกับวิทยุจักร บางส่วนก็ยังอยู่ บางส่วนก็เปลี่ยนแปลงไป

ถึงกระนั้น ระยะแรกของการออกอากาศ ช่อง 7 ก็มีรายการภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยเฉพาะหนังอเมริกันจะมีมากถึง 50 เปอร์เซ็นต์ และต่อมาได้ทดลองนำภาพยนตร์ญี่ปุ่นมาฉายบ้าง ปรากฏว่าได้รับความนิยมสูง การซื้อภาพยนตร์ต่างประเทศขณะนั้น มีเท่าไรจะซื้อหมดไม่ต้องเจรจาเพราะออกอากาศถึง 8 ชั่วโมง (บุญเต็ม ฐเนศวร์, สัมภาษณ์)

ขณะที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้น ได้เริ่มความเป็นเจ้าแห่งภาพยนตร์ชุดฝรั่ง และภาพยนตร์ฝรั่ง เรื่องยาวที่เห็นได้เด่นชัด ในปี พ.ศ.2515 (ครบรอบ 20 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 : 79-132) เรียกว่าเป็นโครงสร้างรายการหนังฝรั่งพาเหรด เพราะช่อง 3 ได้สั่งซื้อภาพยนตร์ชุดใหม่ ๆ มากมาย อาทิ เหนือมนุษย์ ขวัญใจสายลับ ถล่มนาซี เกมสัตะลุมบอน พยัคฆ์ร้ายเจสันคิง สิงห์พยาบาล หน่วยกล้าตาย สายลับมหาภัย ชาติเสือเดนตาย

ต่อมาปี พ.ศ.2516 ได้เพิ่มภาพยนตร์เรื่องยาวที่สร้างขึ้นมาจากทางโทรทัศน์โดยเฉพาะในรายการทีวี เอช เดอร์ และเพิ่มภาพยนตร์เรื่องยาวที่ผ่านการฉายจากโรงภาพยนตร์ในรายการไซโก เอช เดอร์ วิค เอ็น เอช เดอร์ หนังสือสุดลับปด้า ความนิยมได้เพิ่มมากขึ้นทั้งภาพยนตร์ชุดและ

ภาพยนตร์เรื่องยาว จึงทำให้เพิ่ม เวลาการฉายมากขึ้นตามลำดับ

ส่วนภาพยนตร์จีน ได้เริ่มออกอากาศครั้งแรก ในปี พ.ศ.2517 เป็นภาพยนตร์ชุดจีน จากไต้หวัน เรื่อง "เปาบุ้นจิ้น" ซึ่งประสบความสำเร็จมาก ปี พ.ศ.2518 จึงได้เพิ่ม ภาพยนตร์จีนเรื่องยาว ทั้งในฮ่องกง และไต้หวัน ในรายการภาพยนตร์จีนยอดนิยม โดยเฉพาะ ภาพยนตร์ชุดจีนจากฮ่องกง ได้เริ่มออกอากาศในปี พ.ศ.2521 เป็นต้นมา และในปีนี้ ช่อง 3 ได้เพิ่มรายการภาพยนตร์ฝรั่งชุดสั้น ที่เรียกว่า "มินิซีรีส์"

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 - 2524 ภาพยนตร์ชุดจีน จากฮ่องกงได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย แทนที่ภาพยนตร์ฝรั่งที่เริ่มเสื่อมลง ภาพยนตร์ชุดจีนเหล่านี้ได้รับความนิยมสูงมาก อาทิ เช่น ฤทธิ์มีดสั้น ดาบมังกรหยก นักสู้ผู้พิชิต หงษ์ผงาดฟ้า กระบี่ไร้เทียมทาน เจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้ ฯลฯ

ช่วงที่ภาพยนตร์จีนกำลังได้รับความนิยมอย่างมกานั้น ทั้งช่อง 3 และช่อง 7 ได้แข่งขันกัน นำภาพยนตร์ชุดจีนกำลังภายในจากฮ่องกง และภาพยนตร์จีนเรื่องยาว มานำเสนออย่างล้นจ่อ ขณะที่ภาพยนตร์ฝรั่ง เริ่มเสื่อมความนิยมและมีปริมาณลดน้อยลง

ส่วนภาพยนตร์ญี่ปุ่น ได้รับความนิยมน้อยมาก น่าจะกล่าวได้ว่า เป็นลักษณะการผลัด เปลี่ยนกัน เป็นเจ้าตลาด ในบางช่วงภาพยนตร์ฝรั่งจะเป็นที่นิยมมาก และก็เปลี่ยนโอกาสเป็นของ ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ต่อมาภาพยนตร์จีนจากฮ่องกงได้เข้ามาแทนที่ แบ่งส่วนตลาดไปทั้งจากภาพยนตร์ ญี่ปุ่นและภาพยนตร์ฝรั่ง ภาพยนตร์ชุดญี่ปุ่นที่มีจัดอยู่บ้าง เล็กน้อยในปัจจุบัน เป็นของบริษัททรัพย์สินทิวี ทางช่อง 5 จะมีเพียงแต่ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น เท่านั้นที่ยังครองความนิยมอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นของช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ภาพยนตร์อินเดีย ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับบรรดาภาพยนตร์ ต่างประเทศทั้งหมด โดยแทบจะหายไปจากจอโทรทัศน์เลย เพิ่งจะถูกเรียกฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเมื่อ เดือนสิงหาคม 2531 - มีนาคม 2533 เป็นภาพยนตร์ชุด เรื่อง รามเกียรติ์ และมหาภารตะ ทางช่อง 3 เมื่อจบชุดแล้วจนกระทั่งปัจจุบัน ก็ไม่มีปรากฏให้เห็นภาพยนตร์อินเดียอีกเลย ในสถานีโทรทัศน์ทุกช่องของ เมืองไทย และจากนโยบายการจัดการรายการภาพยนตร์ต่างประเทศ ของช่อง 3 และ ช่อง 7 ว่าขณะนี้ไม่คิดที่จะนำภาพยนตร์อินเดีย เข้ามาฉาย เนื่องจากคิดว่า คงไม่ได้รับความนิยม (บุญเต็ม ธเนศวร และ มลวิภา วิสุวรรณ์, สัมภาษณ์)

ด้วยเหตุที่ภาพยนตร์ต่างประเทศได้รับความนิยมอย่างมาก ปี พ.ศ.2525 กบว.ได้มี การออกมาตรการลดการ เสนอภาพยนตร์จากต่างประเทศในช่วง เวลา 20.45-21.15 น.

ซึ่ง เป็นช่วง เวลาที่ดีที่สุดของรายการ เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตรายการภายในประเทศ ให้มากยิ่งขึ้น

และนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 เป็นต้นมา รายการละครของไทยที่เสนอในช่วงเวลา หลังข่าว ก็มาแรงแข่งขันได้รับความนิยมนสูงสุด แทนที่ภาพยนตร์จีนและภาพยนตร์ฝรั่งที่ตกลงมา

อย่างไรก็ตามจุดยืนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ก็ยังมีนโยบายที่ให้ความสำคัญ กับภาพยนตร์ต่างประเทศค่อนข้างมาก เพราะถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของช่อง 3....แม้แต่หนังฝรั่ง จะตก เมื่อ 7-8 ปีที่แล้ว เราก็ยืนหยัดอยู่ แต่ปัจจุบันนี้อาจจะรองจากละคร เราจะเน้นภาพยนตร์ ต่างประเทศที่คุณภาพและความดัง คิดว่าแนวโน้มภาพยนตร์ตะวันตกจะกลับมา มีความ เป็นไปได้สูง และในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาเราซื้อหนังต่างประเทศมาก มีหน้าจะอยู่กับเราหมด.....

(มลวิภา วิสุวรรณ์, สัมภาษณ์)

นโยบายการจัดรายการภาพยนตร์ต่างประเทศของช่อง 7 ในปัจจุบัน จะดูจากการ สำรวจรายการของผู้ชมทั่วประเทศที่กรอกแบบตอบการสำรวจจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่ช่อง 7 ได้ลงแบบสำรวจไว้ทุก ๆ 3 เดือน.....พบว่าต้องการให้เพิ่มรายการภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยเฉพาะภาพยนตร์ฝรั่ง เรื่องยาวที่เป็นหนังดังมาฉาย เราจึงต้องเพิ่มรายการภาพยนตร์ฝรั่ง จัดเป็นรายการบ็อกซ์นี้มา.....(บุญเต็ม ธเนศวรศักดิ์, สัมภาษณ์)

.....การจัดรายการของช่อง 7 ในปี พ.ศ.2533 นี้ จะเน้นข่าว, กีฬา, ละคร และขณะนี้มีความก้าวหน้า คือ หนังฝรั่งม้วนเดียวจบ ไม่เล่นหนังชุด ส่วนหนังจีนก็หนังม้วน เดียวจบ.....(พลากร สมสุวรรณ, สัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุป ขณะนี้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องของเมืองไทย ก็ยังคงมีรายการภาพยนตร์ ต่างประเทศเสนอฉาย ทั้งภาพยนตร์ชุดและภาพยนตร์เรื่องยาว โดยอาจจะมึปริมาณและสัดส่วน จากแหล่งที่มาของประเทศต่าง ๆ ที่แตกต่างจากในอดีตมีแนวโน้มมาน้อยเพียงใดนั้น เป็น เรื่องที่น่าสืบค้นมาก

ปริมาณของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์

ภาพยนตร์ต่างประเทศที่ออกอากาศในสถานีโทรทัศน์เมืองไทย มีจำนวนมากมาย แต่ไม่มีการศึกษาปริมาณของภาพยนตร์ต่างประเทศกันอย่างจริงจังนัก หลักฐานในอดีตก็แทบ จะไม่มีปรากฏให้เห็นเลย การศึกษาที่สามารถนำมากล่าวอ้าง ณ ที่นี้ ก็เป็นการศึกษาใน ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น โดยจะนำมาเปรียบเทียบให้เห็นแนวโน้มของปริมาณภาพยนตร์ ต่างประเทศกับการวิจัยครั้งนี้

จากรายงานคณะกรรมการการศึกษาเรื่อง การสร้างภาพยนตร์ไทย และการ นำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในประเทศไทย ของกรมการสนเทศ กระทรวง เศรษฐการ พบว่า ในปี พ.ศ. 2513 มีรายการภาพยนตร์ประมาณเกือบ 40 เปอร์เซ็นต์ ของ เวลาที่ออกอากาศทั้งหมดของสถานีโทรทัศน์ ภาพยนตร์ที่ฉายส่วนใหญ่ เป็นภาพยนตร์ ต่างประเทศ โดยเฉพาะภาพยนตร์อเมริกันมีจำนวนมากที่สุด ในขณะที่ภาพยนตร์ไทยมี โอกาส เข้าฉายทางโทรทัศน์ไม่มากนัก จำนวนภาพยนตร์ที่สั่ง เข้ามาจากต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นตลอด เวลา เช่นกัน และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของบริษัทไทย โทรทัศน์ และสถานีโทรทัศน์ กองทัพบก เกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ได้รับคำชี้แจงดังนี้ คือ

บริษัทไทย โทรทัศน์จำกัด

ภาพยนตร์ที่ฉายทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 มีดังนี้

1. ภาพยนตร์ที่ฉายในปัจจุบัน เป็นภาพยนตร์ต่างประเทศประมาณ 70% ในจำนวน นี้เป็นภาพยนตร์อเมริกันมากที่สุด รองลงไปได้แก่ภาพยนตร์ญี่ปุ่น และภาพยนตร์ของประเทศใน ยุโรปบางประเทศ
2. การฉายภาพยนตร์ต่างประเทศ ทางบริษัทไทยโทรทัศน์ เป็นผู้ติดต่อ เข้าจาก ต่างประเทศโดยตรง เป็นส่วนใหญ่ และจัดหาผู้อุปถัมภ์รายการเอง ในการนี้บริษัทจะได้รับ เงินจากผู้อุปถัมภ์รายการ ประมาณชั่วโมงละ 15,000 บาท เมื่อหักค่าเช่าภาพยนตร์ประมาณ 5,000 บาท และค่าใช้จ่ายบางอย่างแล้ว ทางบริษัทจะมีรายได้จากการฉายภาพยนตร์ ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย นอกจากนั้นการจัดรายการฉายภาพยนตร์ไทยมักจะหาผู้

อุปถัมภ์รายการไต่ถาม ด้วยเหตุนี้ทางสถานีจึงขอที่จะฉายภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่า
ภาพยนตร์ไทย

สถานีโทรทัศน์กองทัพบก

1. ภาพยนตร์ที่ฉายทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และช่อง 9 มีดังนี้ คือ
  - 1.1 ช่อง 7 ในรอบสัปดาห์ฉายภาพยนตร์ประมาณ 31 เรื่อง เป็น
ภาพยนตร์ไทย 7 เรื่อง ญี่ปุ่น 7 เรื่อง อเมริกันและออสเตรเลีย 17 เรื่อง
  - 1.2 ช่อง 9 ในรอบสัปดาห์ฉายภาพยนตร์ประมาณ 19 เรื่อง เป็น
ภาพยนตร์ไทย 4 เรื่อง ญี่ปุ่น 2 เรื่อง อเมริกันและออสเตรเลีย 13 เรื่อง
2. เนื่องจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบก เป็นของทางราชการ การดำเนินงาน
จึงแตกต่างกับบริษัทไทยโทรทัศน์ กล่าวคือ สถานีจะดำเนินการในลักษณะประกอบการค้า
เพื่อหวังผลกำไรไม่ได้ เช่นการติดต่อเช่าภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉาย โดยจัดทำ
ผู้อุปถัมภ์รายการ เช่นเดียวกับบริษัทไทยโทรทัศน์ไม่ได้ การติดต่อภาพยนตร์ เข้าฉาย จึง เป็น
หน้าที่ของบริษัทเอกชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์โทรทัศน์ นอกจากนั้นก็มิบุคคล
ทั่วไปที่ติดต่อซื้อ หรือเช่าภาพยนตร์จากต่างประเทศ เข้ามาจัดรายการฉายทางโทรทัศน์ โดย
ขอเช่าเวลาของสถานี

กล่าวโดยสรุป รายงานนี้แสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์ต่างประเทศ เป็น
รายการหลักที่สำคัญของสถานีโทรทัศน์ เพราะมีรายการภาพยนตร์เกือบ 40 เปอร์เซ็นต์
ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ภาพยนตร์ที่ฉาย 70 เปอร์เซ็นต์เป็นภาพยนตร์ต่างประเทศ
โดยเฉพาะภาพยนตร์อเมริกันมีมากที่สุด รองลงมาคือภาพยนตร์ญี่ปุ่น ส่วนภาพยนตร์ไทยมี
ปริมาณน้อยกว่ามาก และมีโอกาสเข้าฉายทางโทรทัศน์ไม่มากนัก เนื่องจาก การจัดการรายการ
ภาพยนตร์ต่างประเทศทางสถานีจะได้รับรายได้สูงกว่าการจัดการรายการภาพยนตร์ไทย

ในปี พ.ศ. 2526 ฝ่ายวิชาการ โครงการส่งเสริมสื่อมวลชน เพื่อเด็ก
(กสค.) ได้ศึกษาตารางการออกอากาศประจำเดือนมิถุนายน 2526 ของสถานีโทรทัศน์
ทุกช่องในกรุงเทพมหานคร สรุปผลดังนี้

ที่มาของรายการ	สถานีโทรทัศน์			
	ช่อง 3	ช่อง 5	ช่อง 7	ช่อง 9
รายการที่ผลิตในประเทศ	15.7	80.7	58.4	75.3
รายการภาพยนตร์จีน	25.6	10.0	15.4	-
รายการภาพยนตร์ญี่ปุ่น	16.3	5.4	8.1	2.5
รายการภาพยนตร์อเมริกา	39.3	2.7	21.2	20.1

จากตาราง เมื่อนำมาวิเคราะห์ภาพรวมของสถานีโทรทัศน์ทั้งหมด พบว่า รายการภาพยนตร์ต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับรายการที่ผลิตในประเทศ จะมีปริมาณน้อยกว่า ยกเว้นช่อง 3 เพียงช่องเดียวเท่านั้นที่มีรายการภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่ารายการที่ผลิตในประเทศ แนวโน้มของปริมาณภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีปริมาณสูงสุด คือ ภาพยนตร์อเมริกา รองลงมาคือ ภาพยนตร์จีน และภาพยนตร์ญี่ปุ่น ตามลำดับ

และการศึกษาวิเคราะห์ "ตารางการออกอากาศประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2530" ของสถานีโทรทัศน์ 4 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 เกี่ยวกับสภาพการจัดรายการละครและภาพยนตร์ของวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย (ประชุม ศุภสาร 2531 : 70-75) รายละเอียดต่าง ๆ แสดงให้เห็นด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แหล่งที่มาของภาพยนตร์ละครและภาพยนตร์ที่ออกอากาศ

(ชั่วโมง/สัปดาห์)

สถานี	จำนวนชั่วโมง ที่ออกอากาศ ของสถานี	จำนวนชั่วโมง ที่ออกอากาศ รายการภาพยนตร์ ละครและภาพยนตร์	แหล่งที่มาของภาพยนตร์ละครและภาพยนตร์ที่ออกอากาศ			
			ภาพยนตร์ต่างประเทศ			ภาพยนตร์ละครไทย
			ภาพยนตร์จีน	ภาพยนตร์ญี่ปุ่น	ภาพยนตร์ฝรั่ง	
ช่อง 3	67	47	17	7	6	17
ช่อง 5	67	17	4	4	0	9
ช่อง 7	72	31	10	3	3	15
ช่อง 9	73	20	4	8	3	5
รวม	279	115	35	22	12	46

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แหล่งที่มาของภาพยนตร์ที่ออกอากาศ

สถานี	จำนวนชั่วโมงรายการ ภาพยนตร์ที่ออกอากาศ	แหล่งที่มาของภาพยนตร์	
		ภาพยนตร์ ที่ผลิตในต่างประเทศ	ภาพยนตร์ที่ผลิต ในประเทศ
ช่อง 3	35	30	5
ช่อง 5	8	8	0
ช่อง 7	29	16	13
ช่อง 9	15	15	0
รวม	87	69	18

ภาพยนตร์จีน เป็นฟิล์มหรือเทปโทรทัศน์ละครและภาพยนตร์ทุกประเภท

ภาพยนตร์ญี่ปุ่น รวมทั้งภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับเด็ก

ภาพยนตร์ฝรั่ง รวมทั้งภาพยนตร์อเมริกัน ยุโรป ออสเตรเลีย ฯลฯ

จากตารางที่ 1 พอสรุปได้ว่า

- ปริมาณของรายการละครและภาพยนตร์ เมื่อ เปรียบ เทียบกับจำนวนชั่วโมงการออกอากาศต่อสัปดาห์ของแต่ละสถานีแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า รายการละครและภาพยนตร์ เป็นรายการ "หลัก" ของแต่ละสถานีที่ใช้เวลาในการออกอากาศแพร่ภาพต่อสัปดาห์สูงสุด มากกว่ารายการประเภทและรูปแบบอื่น ๆ

- หากรวมจำนวนออกอากาศรายการละครและภาพยนตร์ของทั้ง 4 สถานีแล้ว เป็นจำนวนประมาณ 115 ชั่วโมง ในจำนวนนี้รายการละครและภาพยนตร์ประมาณ 46 ชั่วโมง เป็นรายการที่ผลิตและซื้อภายในประเทศ เปรียบ เทียบกับรายการละครและภาพยนตร์ที่ต้องซื้อจากต่างประเทศ เป็นจำนวนถึงประมาณ 69 ชั่วโมง ซึ่งกว่าครึ่งหนึ่งของรายการละครและภาพยนตร์ทั้งหมดที่ออกอากาศอยู่ในรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี เป็นจำนวน

69 ชั่วโมง ที่เป็นละครและภาพยนตร์จากต่างประเทศนี้เป็นภาพยนตร์จีนมากเป็นอันดับหนึ่งถึง 35 ชั่วโมง ภาพยนตร์ญี่ปุ่นอันดับสอง 22 ชั่วโมง และภาพยนตร์ฝรั่งอันดับสุดท้าย 12 ชั่วโมง และมีข้อน่าสังเกตอย่างหนึ่งที่ว่าในบรรดารางวัลละครและภาพยนตร์ 69 ชั่วโมงที่ชื่อมาจากต่างประเทสนั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้งสี่ช่องได้แจ้งรายการเป็น "ภาพยนตร์" ทั้งหมด

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า

- รายการที่เรียกว่า "ภาพยนตร์" ทั้งหมด 87 ชั่วโมง เป็นภาพยนตร์ที่ชื่อจากต่างประเทศ 69 ชั่วโมง และมีภาพยนตร์ที่ผลิตในประเทศเพียง 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ถึงการศึกษาปริมาณของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์ในช่วงยุคต่าง ๆ นั้น อาจสรุปได้ว่ามีแนวโน้มการขึ้นลงของปริมาณภาพยนตร์ต่างประเทศที่เด่นชัดพอสมควร โดยเฉพาะสัดส่วนของภาพยนตร์ต่างประเทศจะแปรเปลี่ยนไป และพบว่าภาพยนตร์อเมริกัน เริ่มตกลงมา โดยถูกแทนที่ด้วยภาพยนตร์จีนที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม นี่เป็นเพียงแนวโน้มที่เจาะศึกษาเฉพาะช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด จะขอนำมาสู่ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการนับปริมาณและจัดสัดส่วนของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์ ซึ่ง เป็นการศึกษาส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่องการไหลของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์